

ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.

“ Μέτρα Αναπτυξιακής και Κοινωνικής
Πολιτικής - Αντικειμενικοποίηση
του Φορολογικού Ελέγχου και άλλες
διατάξεις ”
(Σχέδιο Νόμου)

Αθήνα, 4 Δεκεμβρίου 2003

Διαδικασία

Με το από 11 Νοεμβρίου 2003 έγγραφό του προς τον Πρόεδρο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, ο Υφυπουργός Οικονομίας και Οικονομικών, **κ. Α. Φωτιάδης**, διαβίβασε το Σχέδιο Νόμου για τα «Μέτρα Αναπτυξιακής και Κοινωνικής Πολιτικής-Αντικειμενικοποίηση του Φορολογικού Ελέγχου και άλλες διατάξεις» και ζήτησε τη διατύπωση Γνώμης της Ο.Κ.Ε. σύμφωνα με το Ν. 2232 / 1994.

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε., όρισε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Ρένα Κουμάντου, Χαράλαμπο Κεφάλα, Δημήτρη Πολίτη, Ελευθέριο Αυγητίδη, Νικόλαο Λιόλιο** και **Διονύσιο Κονιτόπουλο**.

Επίσης, η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. όρισε ως Πρόεδρο της Επιτροπής Εργασίας τον **κ. Δ. Πολίτη** και ως εμπειρογνώμονες τους **κ.κ. Βασίλειο Μεγαπάνο,**

Ηλία Μήτσιο, Ιωάννη Καπελέρη και **Κωνσταντίνο Αναστασόπουλο**. Τον επιστημονικό συντονισμό είχε ο επιστημονικός συνεργάτης της Ο.Κ.Ε. **Δρ. Αθανάσιος Παπαϊωάννου**, Δικηγόρος. Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τέσσερις (4) συνεδριάσεις και η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια σε μία συνεδρίαση. Η εισήγηση της Εκτελεστικής Επιτροπής προς την Ολομέλεια εγκρίθηκε στη συνεδρίαση της 25^{ης} Νοεμβρίου 2003. Ως εισηγητές στην Ολομέλεια ορίστηκαν οι **κ.κ. Χ. Κεφάλας** και **Δ. Κονιτόπουλος**.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε. αφού σκέφθηκε σύμφωνα με το Ν. 2232 / 1994 και τις εξ αυτού αρμοδιότητές της, υιοθέτησε το ακόλουθο κείμενο στη συνεδρίαση της **4^{ης} Δεκεμβρίου 2003**, ως Γνώμη της Ο.Κ.Ε. αρ. **101**.

Α. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧ/Ν

Το υπό κρίση Σχέδιο Νόμου περιλαμβάνει έξι συνολικά κεφάλαια και 42 άρθρα που καλύπτουν διάφορα κεφάλαια της φορολογικής νομοθεσίας στη χώρα μας.

Το **Κεφάλαιο Α'** επιγράφεται «Μέτρα αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής» και περιλαμβάνει φορολογικά μέτρα που αποσκοπούν στην τόνωση της ανάπτυξης και την ευμενέστερη μεταχείριση ορισμένων κοινωνικών ομάδων.

Το **άρθρο 1** αφορά στις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις άνω των 30.000.000 Ευρώ και μειώνει το συντελεστή φορολογίας τους από 35% σε 25% για μία δεκαετία από το χρόνο που θα αρχίσει η παραγωγική λειτουργία της επένδυσης. Προβλέπει ότι, για τις επιχειρήσεις αυτές, ο έλεγχος θα γίνεται από ειδικό τμήμα του Εθνικού Ελεγκτικού Κέντρου και ότι τυχόν φορολογικές διαφορές θα επιλύονται από ειδική επιτροπή, όπου θα μετέχει σύμβουλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Διευθυντής της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών και εκπρόσωπος του Σ.Ε.Β. Επίσης, μεταξύ άλλων, προβλέπει ότι δεν μπορεί να μεταβληθεί το φορολογικό καθεστώς για τις επιχειρήσεις αυτές επί μία δεκαετία, εκτός εάν η μεταβολή είναι επί το ευμενέστερο.

Το **άρθρο 2** δίδει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις του άρθρου 3 του Ν. 2601/1998 να σχηματίζουν με απλούστερο τρόπο αφορολόγητο αποθεματικό από τα κέρδη των ετών 2004 έως και 2008, μέχρι

35% των συνολικών αδιανέμητων κερδών τους.

Με το **άρθρο 3** δίδεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις παροχής αερίου αλλά και στις επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν φυσικό αέριο, ανεξάρτητα από το αντικείμενο των εργασιών τους, να κάνουν χρήση των διατάξεων του προηγούμενου άρθρου για το αφορολόγητο αποθεματικό.

Το **άρθρο 4** επιτρέπει την απορρόφηση ανώνυμων εταιριών που δεν έχουν αντικείμενο την κατασκευή ή εκμετάλλευση ακινήτων από εταιρίες που έχουν τέτοιο αντικείμενο.

Το **άρθρο 5** αφορά στις επιχειρήσεις που λειτουργούν ως «Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης» κατά τα προβλεπόμενα στο Ν. 2939/2001 (άρθρο 2 παρ. 19) και απαλλάσσει από φορολογία τα κέρδη τους που απομένουν «μετά την αφαίρεση του τακτικού αποθεματικού μετά την αναγωγή του σε μικτό ποσό με την προσθήκη σε αυτό φόρου εισοδήματος».

Με το **άρθρο 6** απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος στην υπεραξία όσες επιχειρήσεις πωλούν ακίνητό τους σε εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης και στη συνέχεια το μισθώνουν από αυτές. Επίσης, απαλλάσσονται από τον ίδιο φόρο οι επιχειρήσεις που εισφέρουν τα ακίνητά τους, που βρίσκονται στις Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης, σε επιχείρηση-φορέα ίδρυσης και εκμετάλλευσης των Π.Ο.Τ.Α.

Με το **άρθρο 7** αυξάνονται κατά 30 Ευρώ οι συντάξεις των αγροτών του Ο.Γ.Α.

Το **άρθρο 8** αποσκοπεί στην ενίσχυση της δημιουργίας μεγάλων γεωργικών κλήρων και ισχυρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων και προβλέπει, μεταξύ άλλων, την πλήρη απαλλαγή από φόρους της αγοράς ή ανταλλαγής αγροτικών εκτάσεων από όλους τους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.

Το **άρθρο 9** κινείται στο ίδιο μήκος κύματος με το προηγούμενο άρθρο και καθιερώνει πλήρη απαλλαγή από φόρο κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών σε μεταβιβάσεις γεωργικών ακινήτων από αυτούς τους λόγους, ανεξάρτητα έκτασης ή αξίας του ακινήτου.

Το **άρθρο 10** προβλέπει τη χορήγηση ετήσιου στεγαστικού επιδόματος 1000 Ευρώ για κάθε φοιτητή που σπουδάζει σε άλλη πόλη από αυτή της κύριας κατοικίας του. Η διάταξη προβλέπει τις επί μέρους προϋποθέσεις χορήγησης του επιδόματος.

Το **άρθρο 11** προβλέπει τη χορήγηση ετήσιου επιδόματος 150 Ευρώ για κάθε μαθητή, όταν οι γονείς του είναι άνεργοι άνω των έξι μηνών.

Με το **άρθρο 12** προβλέπεται η κατάργηση του τέλους ταξινόμησης για όσους έχουν τουλάχιστον τέσσερα παιδιά κατά την αγορά αυτοκινήτων μέχρι και 2.000 κυβικών.

Με το **άρθρο 13** απαλλάσσονται φόρου εισοδήματος οι επιχειρήσεις με καθαρά κέρδη μέχρι 10.000 Ευρώ, όταν είναι

εγκατεστημένες σε μη τουριστικούς οικισμούς με πληθυσμό κάτω από 1.000 κατοίκους.

Το **άρθρο 14** αφορά στα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης που συνδέονται με την κυριότητα αυτοκινήτων και προβλέπει, μεταξύ άλλων, την κατάργηση του εν λόγω τεκμηρίου για όσα αυτοκίνητα έχουν τιμολογιακή αξία κάτω των 50.000 Ευρώ.

Με το **άρθρο 15** καταργείται η εισφορά στα έσοδα των ναών που είχε επιβληθεί με το άρθρο 2 παρ. 2 του Ν. 536/1945.

Το **Κεφάλαιο Β'** αναμορφώνει ριζικά το σύστημα φορολογικού ελέγχου που ισχύει σήμερα.

Το **άρθρο 16** καθιερώνει κριτήρια, με τα οποία θα καθορίζονται κάθε χρόνο οι υποθέσεις που θα υποβληθούν σε τακτικό έλεγχο.

Με το **άρθρο 17** καταργείται ο εξωλογιστικός προσδιορισμός των κερδών όσων επιχειρήσεων τηρούν βιβλία και δεν βαρύνονται με οποιαδήποτε παράβαση της φορολογικής ή τελωνειακής νομοθεσίας. Το φορολογητέο εισόδημα για όσες τηρούν βιβλία β' και γ' κατηγορίας προκύπτει απ' ευθείας από τα βιβλία, ενώ, για όσες τηρούν α' κατηγορίας, καθορίζεται με το συντελεστή μικτού κέρδους στο συνολικό κόστος των αγορασθέντων ή παραχθέντων προϊόντων.

Στη συνέχεια, το άρθρο αυτό καθορίζει αντικειμενικό τρόπο προσδιορισμού των ακαθάριστων εσόδων σε όσες εμπορικές επιχειρήσεις δεν τηρούν βιβλία (παράγραφος 3) και σε όσες υπέπεσαν σε φορο-

λογικές ή τελωνειακές παραβάσεις (παράγραφος 4).

Το **άρθρο 18** προβλέπει τον τρόπο καθορισμού του καθαρού εισοδήματος των επιχειρήσεων. Εάν δεν έχουν υποπέσει σε παραβάσεις, ο προσδιορισμός είναι λογιστικός, ενώ, σε περίπτωση παραβάσεων, καθιερώνεται πίνακας συντελεστών που διαμορφώνονται ανάλογα με το είδος της συγκεκριμένης παράβασης.

Το **άρθρο 19** προβλέπει τη δυνατότητα μεταφοράς των ζημιών σε επόμενα έτη, ακόμη και σε επιχειρήσεις που έχουν υποπέσει σε παραβάσεις του Κ.Β.Σ.

Με το **άρθρο 20** διατηρείται ο εξωλογιστικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος για όσες επιχειρήσεις δεν τηρούν βιβλία είτε γιατί δεν υποχρεούνται, είτε γιατί τηρούν βιβλία α' κατηγορίας, ενώ υποχρεούνται σε τήρηση βιβλίων β' κατηγορίας.

Το **άρθρο 21** καθιερώνει το λογιστικό προσδιορισμό του ακαθάριστου εισοδήματος και στα ελευθέρια επαγγέλματα.

Το **άρθρο 22** προβλέπει τη δυνατότητα αυτο-ελέγχου. Με άλλα λόγια, δίδεται η δυνατότητα στην επιχείρηση ή τον επιτηδευματία να περιλάβουν στην ετήσια δήλωσή τους και εισοδήματα πέραν αυτών που προκύπτουν λογιστικά, δηλαδή αυτά που προκύπτουν από την εφαρμογή του νέου φορολογικού συστήματος. Σε περίπτωση δε που ο επιτηδευματίας περιλάβει τα επιπλέον εισοδήματα μετά τη διαπίστωση των σχετικών παραβάσεων, εάν ο εισοδηματίας προβεί σε συμπληρωματική δήλωση

εντός μηνός από τη διαπίστωση και γνωστοποίηση των παραβάσεων, τότε ο πρόσθετος φόρος μειώνεται στο 1/4.

Το **άρθρο 23** αναφέρεται στην αναγνώριση των δαπανών των επιχειρήσεων και θέτει τις προϋποθέσεις αναγνώρισής τους. Παράλληλα, προβλέπει την έκδοση ανά έτος οδηγίας του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών προς τις ελεγκτικές υπηρεσίες, με την οποία θα καθορίζονται τα χαρακτηριστικά των δαπανών που θα αναγνωρίζονται για έκπτωση.

Το **άρθρο 24** αφορά στον τρόπο διοικητικής επίλυσης της διαφοράς. Εάν ο υπόχρεος αποδέχεται την προσδιορισθείσα διαφορά φορολογητέας ύλης, τότε η επίλυση της διαφοράς γίνεται με τον προϊστάμενο της ελεγκτικής αρχής. Αντίθετα, εάν αμφισβητείται η ίδια η διαφορά, επιλύεται διοικητικά από αρμόδια επιτροπή. Τέτοια Επιτροπή συστήνεται σε κάθε περιφέρεια, ενώ στην Αττική συστήνεται μία επιτροπή για υποθέσεις στις οποίες τα φύλλα ελέγχου εκδόθηκαν από το Ε.Θ.Ε.Κ. και μία για τις υπόλοιπες υποθέσεις. Η διάταξη ορίζει περαιτέρω τη σύνθεση της κάθε Επιτροπής καθώς και τη διαδικασία που τηρείται.

Το **άρθρο 25** προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι, μετά την εφαρμογή του νέου συστήματος, δεν επιβάλλονται τα πρόστιμα του Κ.Β.Σ., αλλά εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου. Κατ' εξαίρεση επιβάλλονται τα πρόστιμα που προβλέπονται για πλαστά και εικονικά τιμολόγια.

Το **Κεφάλαιο Γ'** φέρει τον τίτλο απλοποίηση διαδικασιών.

Συγκεκριμένα, με το **άρθρο 26** καταργείται η υποχρέωση προσκόμισης πιστοποιητικού δήλωσης εισοδήματος για μία σειρά από συναλλαγές ή δηλώσεις ενώπιον συμβολαιογράφου, υποθηκοφύλακα ή τραπεζών και υποκαθίστανται από την υποχρέωση υποβολής υπεύθυνης δήλωσης. Επίσης, προβλέπεται ότι η θεώρηση των μισθωτηρίων συμβολαίων μπορεί να γίνεται σε οποιαδήποτε Δ.Ο.Υ. και όχι μόνο στη Δ.Ο.Υ. του φορολογουμένου, όπως ίσχυε μέχρι σήμερα.

Το **άρθρο 27** προβλέπει ότι οι πολίτες θα καταβάλλουν το τέλος αδείας και το τέλος μεταβίβασης αυτοκινήτων οχημάτων σε ειδικούς τραπεζικούς λογαριασμούς, που θα ανοίξουν προς το σκοπό αυτό οι κατά τόπους νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και με αυτό τον τρόπο δεν θα χρειάζεται πλέον να μεταβαίνουν και στις Δ.Ο.Υ. για την αγορά ή μεταβίβαση ενός αυτοκινήτου ή δικύκλου.

Το **άρθρο 28** δίδει τη δυνατότητα στους αρμόδιους Υπουργούς να αναθέσουν την είσπραξη των προστίμων του Κ.Ο.Κ. σε φορέα του Δημοσίου ή σε θυγατρική του επιχείρηση.

Το **Κεφάλαιο Δ'** αφορά στη «Φορολογία Εισοδήματος».

Το **άρθρο 29** αφορά στην κατά περίπτωση κατάργηση ή διατήρηση ορισμένων τεκμηρίων που συνδέονται με τη λήψη δανείων.

Το **άρθρο 30** καταργεί, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση υποβολής προς θεώρηση στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., από τις ασφαλιστικές εταιρίες, της δικαστικής απόφα-

σης ή του αναγνωριστικού εγγράφου, δυνάμει των οποίων καταβάλλονται ασφαλιστικές αποζημιώσεις. Επίσης, εξομοιώνεται ο προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος των γεωλόγων μελετητών με αυτών των μηχανικών. Με άλλη διάταξη του ίδιου άρθρου καθιερώνεται η υποχρέωση τήρησης βιβλίων β' κατηγορίας από επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται πάνω από επτά (7) ενοικιαζόμενα δωμάτια και καθιερώνεται ο λογιστικός προσδιορισμός των καθαρών τους κερδών.

Με το **άρθρο 31** αυξάνεται από 5 σε 8 ο αριθμός των μηνιαίων δόσεων για την προκαταβολή φόρου εισοδήματος που βεβαιώνεται με το άρθρο 111 του Ν. 2238/1994.

Το **Κεφάλαιο Ε'** φέρει τον τίτλο «Είσπραξη δημοσίων εσόδων».

Με το **άρθρο 32** αυξάνεται από 29.347 σε 300.000 Ευρώ το ποσό, πάνω από το οποίο απαιτείται έγκριση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων φόρων.

Με το **άρθρο 33** αυξάνεται σε 30.000 Ευρώ το όριο των οφειλών προς το Δημόσιο, πάνω από το οποίο είναι δυνατή η επιβολή του μέτρου της προσωπικής κράτησης.

Με το **άρθρο 34** τροποποιείται ο τρόπος υπολογισμού των ποινών φυλάκισης σε σχέση με το ύψος του χρέους στις περιπτώσεις που ασκείται ποινική δίωξη.

Το **Κεφάλαιο Στ'** καλύπτει διάφορα θέματα με τον τίτλο «Θέματα φορολογίας κεφαλαίου, λοιπών φορολογιών και

ΦΠΑ, φορολογικές κυρώσεις, ρύθμιση προ-
στίμων αγροτών και άλλες διατάξεις».

Το **άρθρο 35** αφορά, μεταξύ άλλων, στη φορολόγηση των ακινήτων των υπεράκτιων εταιριών, τον καθορισμό της αξίας των εισηγμένων μετοχών για την επιβολή του φόρου κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών, την απαλλαγή από φόρο μεταβίβασης ακινήτων των ασφαλιστικών ταμείων που μετατρέπονται σε ν.π.ι.δ., τη φορολογική μεταχείριση των εν διαστάσει συζύγων σε ό,τι αφορά την απαλλαγή από την αγορά πρώτης κατοικίας κ.λπ.

Με το **άρθρο 36** καταργούνται τα τέλη χαρτοσήμου σε δάνεια και πιστώσεις που χορηγούν και οι τράπεζες με έδρα το εξωτερικό.

Το **άρθρο 37** αφορά στο χρόνο υποβολής της δήλωσης για το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων, ενώ το **άρθρο 38** στον τρόπο απόδοσης του ειδικού φόρου κινήματος.

Το **άρθρο 39** καλύπτει διάφορα θέματα Φ.Π.Α.

Το **άρθρο 40** περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν σε ποινικές και διοικητικές κυρώσεις για φορολογικά αδικήματα, το **άρθρο 41** προβλέπει την απαλλαγή από φορολόγηση της υπεραξίας των ακινήτων της ΕΡΤ Α.Ε., που προκύπτει από την εν εξελίξει αποτίμηση της περιουσιακής της κατάστασης, ενώ το **άρθρο 42** περιέχει είκοσι δύο (22) παραγράφους, με διαφορετικό η κάθε μία αντικείμενο.

Β. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το υπό κρίση Σχέδιο Νόμου αποτελεί τη συνέχεια σε μία σειρά από φορολογικές νομοθετικές ρυθμίσεις που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια και για τις οποίες η Ο.Κ.Ε. είχε την ευκαιρία να τοποθετηθεί κατ'επανάληψη.¹

Το Σχέδιο Νόμου περιλαμβάνει πολλές, και με διαφορετικό αντικείμενο η κάθε μία, διατάξεις και γι' αυτό, η αξιολόγησή τους θα γίνει κυρίως στις κατ' άρθρον παρατηρήσεις. Σε επίπεδο, όμως, μιας κατ' αρχήν γενικής προσέγγισης, διαπιστώνεται ότι οι περισσότερες διατάξεις κινούνται στην κατεύθυνση των παρατηρήσεων που κατά το παρελθόν έχει διατυπώσει και η ίδια η Ο.Κ.Ε. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής :

α. Μειώνεται η φορολογία επιχειρήσεων κατά τρόπο άμεσα συνδεδεμένο με την από μέρους τους πραγματοποίηση επενδύσεων.

β. Απλοποιείται η φορολογική νομοθεσία με την κατάργηση είτε διατυπώσεων που δεν προσέφεραν τίποτε ουσιαστι-

κό, είτε φόρων με μικρή απόδοση και αναχρονιστική φιλοσοφία.

γ. Δίδονται φορολογικού περιεχομένου κίνητρα για την ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω της αύξησης του γεωργικού κλήρου και της ενθάρρυνσης του εκσυγχρονισμού του εξοπλισμού. Η Ο.Κ.Ε. έχει επισημάνει και στο παρελθόν την ανάγκη λήψης μέτρων προς την κατεύθυνση αυτή² και αξιολογεί θετικά τις σχετικές διατάξεις.

δ. Υλοποιούνται ορισμένες εξαγγελίες για την ενίσχυση συγκεκριμένων πληθυσμιακών ομάδων με ιδιαίτερες ανάγκες, όπως οι κάτοικοι των μικρών χωριών, οι γονείς με φοιτητές που σπουδάζουν σε άλλη πόλη ή οι άνεργοι γονείς με παιδιά στη στοιχειώδη και μέση εκπαίδευση. Η Ο.Κ.Ε. έχει και στο παρελθόν τονίσει την ανάγκη άσκησης κοινωνικής πολιτικής, που να εστιάζεται στα στρώματα του πληθυσμού με τις μεγαλύτερες οικονομικές ανάγκες και, κατά συνέπεια, προσεγγίζει κατ' αρχήν θετικά τα μέτρα αυτά.³

-
1. Βλ. Γνώμες : Νο. 5 «Φορολογικές δαπάνες-Απαλλαγές» (Μάιος 1996), Νο. 7 «Κατάργηση φορολογικών απαλλαγών» (Ιανουάριος 1997), Νο. 35 «Απλοποιήσεις και ελαφρύνσεις στη φορολογία εισοδήματος και άλλες διατάξεις» (Σεπτέμβριος 1999), Νο. 47 «Φορολογικές ελαφρύνσεις και απλουστεύσεις και άλλες διατάξεις» (Νοέμβριος 2000), Νο. 79 «Απλουστεύσεις στον Κ.Β.Σ., στον τρόπο απόδοσης του Φ.Π.Α. και λοιπές ρυθμίσεις» (Αύγουστος 2002), Νο. 82 «Απλουστεύσεις και βελτιώσεις στη Φορολογία Εισοδήματος και Κεφαλαίου» (Νοέμβριος 2002).
 2. Βλ. Γνώμες Νο. 13 «Απασχόληση στον Αγροτικό Τομέα» (Οκτώβριος 1997), Γνώμη Νο. 27 «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη του Αγροτικού Χώρου» (Μάρτιος 1999), αλλά και επ' ευκαιρία της Νο. 80 «Επιχειρησιακό πρόγραμμα Αγροτική Ανάπτυξη/Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου» (Οκτώβριος 2002).
 3. Βλ. Γνώμη Νο. 41 «Η φτώχεια στην Ελλάδα» (Ιούλιος 2000).

ε. Τέλος, και αυτή ίσως είναι η **πιο σημαντική καινοτομία** που εισάγει το Σχ/Ν, καθιερώνεται ένα διαφορετικό σύστημα φορολογικού ελέγχου, με το οποίο αντικειμενικοποιείται ο τρόπος επιλογής των προς έλεγχο υποθέσεων ανά έτος και καθιερώνεται ένας κατάλογος μορίων, που αντιστοιχούν σε κάθε κατηγορία φορολογικής παράβασης και τα οποία επαυξάνουν το φορολογητέο εισόδημα του φορολογούμενου που υπέπεσε στις εν λόγω παραβάσεις.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ως κατ' αρχήν θετική αυτή την καινοτομία, καθώς συμβάλει στη διαφάνεια της διαδικασίας φορολογικού ελέγχου και στην εδραίωση της εμπιστοσύνης του πολίτη προς τις φορολογικές αρχές. Από την άλλη όμως, τονίζει ότι το νέο αυτό σύστημα θα πρέπει να δοκιμασθεί στην πράξη επί ένα έτος και στη συνέχεια να επανεκτιμηθεί ως προς την αποτελεσματικότητά του στην αποτροπή και την καταστολή της φοροδιαφυγής, καθώς είναι εντελώς νέο για την ελληνική πραγματικότητα και δεν μπορεί κανείς να γνωρίζει με ασφάλεια τα αποτελέσματά του.

Παράλληλα, η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να επισημάνει ένα πρόβλημα που αν και τίγεται από τις διατάξεις του Σχ/Ν δεν δείχνει να αντιμετωπίζεται ικανοποιητικά : το ζήτημα της **αναγνώρισης των δαπανών** , που γίνεται συχνά αντικείμενο αμφισβήτησης μεταξύ φορολογουμένου και φορολογικών αρχών. Προκειμένου να απλοποιηθεί το σημερινό σύστημα, θα πρέπει να μειωθεί η κατάργηση της έκπτωσης των δαπανών ως συνέπεια της τυπικών και μόνο παραβάσεων του Κ.Β.Σ.

Τελειώνοντας, και πριν προχωρήσει στις κατ' άρθρον παρατηρήσεις, που θα είναι κατ' ανάγκην και το βασικότερο τμήμα της Γνώμης αυτής, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει θετικά το γεγονός ότι η Εισηγητική Έκθεση είναι πράγματι αναλυτική και πράγματι συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση του Σχ/Ν, κάτι που συνήθως λείπει από τα Σχέδια Νόμου, όπως στο παρελθόν είχε κατ' επανάληψη επισημάνει.

Γ. ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Κεφάλαιο Α' Μέτρα αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής

Άρθρο 1

Φορολογικές ρυθμίσεις για παραγω - γικές επενδύσεις

Όπως αναφέρθηκε και στη Γενική Αξιολόγηση του Σχ/Ν, οι ρυθμίσεις του άρθρου κρίνονται θετικά, γιατί μπορούν να δώσουν ώθηση στην πραγματοποίηση μεγάλων επενδύσεων.

Άρθρο 2

Σχηματισμός Ειδικού Αφορολόγη - του Αποθεματικού Επενδύσεων

Το ειδικό αφορολόγητο αποθεματικό είναι ένα σημαντικό μέτρο, που βοηθάει τις ήδη λειτουργούσες επιχειρήσεις να εκσυγχρονισθούν και να καταστούν πιο ανταγωνιστικές.

Θα πρέπει να περιληφθούν στις επιλέξιμες επενδύσεις και αυτές που πραγματοποιούν μεταφορικές επιχειρήσεις για την αγορά νέων μεταφορικών μέσων, έτσι ώστε να ανανεωθεί ο στόλος των Φ.Ι.Χ.

Παρ. 11

Με τη διάταξη αυτή προβλέπεται ότι, ειδικά για τη χρήση του 2003 (οικονομικό έτος 2004), το αφορολόγητο αποθεματικό θα υπολογίζεται με συντελεστή μέχρι 50% στο υπόλοιπο των κερδών που προκύπτει μετά την αφαίρεση των κερδών της

χρήσης 2002 από τα κέρδη της χρήσης του 2003.

Με τη ρύθμιση αυτή περιορίζεται υπερβολικά το εύρος εφαρμογής της δυνατότητας που δίδει ο νόμος. Προτείνεται να μη συναρτάται από τη διαφορά των κερδών του 2002 και 2003 αλλά ο συντελεστής να είναι το ήμισυ του συντελεστή που καθιερώνεται για τις χρήσεις από το 2004 και μετά.

Άρθρο 5

Ανακύκλωση προϊόντων συσκευα - σίας

Η φορολογική ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να πραγματοποιήσουν επενδύσεις στον τομέα της ανακύκλωσης είναι θετικό μέτρο.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί, όμως, ότι μένουν ακόμη πολλά να γίνουν στον τομέα της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης στο θέμα αυτό και γι' αυτό θα πρέπει να γίνουν ειδικές ενημερωτικές εκστρατείες και να δημιουργηθούν υποδομές διευκόλυνσης των πολιτών στην πρακτική της ανακύκλωσης.

Άρθρο 6

Φορολογική αντιμετώπιση της υπε - ραξίας από πώληση ή εισφορά ακι - νήτων

Με τη διάταξη αυτή απαλλάσσονται φόρου υπεραξίας ακινήτων οι επιχειρήσεις που πωλούν ακίνητο σε εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης και στη συνέχεια το μισθώνουν από αυτές.

Η διάταξη κρίνεται θετικά, καθώς θα βοηθήσει επιχειρήσεις που έχουν ανάγκη να ενισχύσουν τα χρηματικά τους διαθέσιμα.

Άρθρο 7

Αύξηση βασικών συντάξεων Ο.Γ.Α.

Αυξάνεται κατά 30 Ευρώ η μηνιαία σύνταξη που χορηγεί ο Ο.Γ.Α.

Η αύξηση κρίνεται θετικά.

Άρθρα 8 και 9

Απαλλαγή αγροτών από το φόρο με - ταβίβασης ακινήτων, κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών

Με τα άρθρα αυτά προβλέπεται απαλλαγή από τους σχετικούς φόρους των ακινήτων, όταν αυτά πωλούνται, κληρονομούνται, δωρίζονται ή μεταβιβάζονται ως γονική παροχή σε αγρότη, φυσικό πρόσωπο. Επίσης, προβλέπεται μείωση του συντελεστή φόρου στο μισό όταν αγοραστής είναι νομικό πρόσωπο που είναι κατά κύρια απασχόληση αγρότης.

Όπως ειπώθηκε και στη Γενική Αξιολόγηση, η διάταξη αυτή κρίνεται θετικά. Η Ο.Κ.Ε. σημειώνει το γεγονός ότι, με τις διατάξεις αυτές, υιοθετήθηκαν οι προτάσεις που είχε διατυπώσει το Νοέμβριο του 2000 με την ευκαιρία της Γνώμης Νο. 47 «Φορολογικές ελαφρύνσεις και απλουστεύσεις και άλλες διατάξεις».

Άρθρο 10

Στεγαστικό επίδομα φοιτητών

Η χορήγηση επιδόματος 1000 Ευρώ σε όσους γονείς έχουν παιδί που φοι-

τά σε άλλη πόλη από αυτή της μόνιμης κατοικίας τους κρίνεται θετικά και εκφράζεται η ευχή να καταστεί δυνατή η αύξησή του στο μέλλον.

Θα πρέπει να υπάρξει ειδική ρύθμιση για την περίπτωση που χάνεται εξάμηνο για λόγους που δεν αφορούν το φοιτητή (π.χ. απεργία διδακτικού προσωπικού).

Άρθρο 11

Επίδομα ανέργων γονέων με παιδιά στη στοιχειώδη και μέση εκπαίδευση

Προβλέπεται η χορήγηση ετήσιου επιδόματος 150 Ευρώ σε όσους είναι άνεργοι για διάστημα άνω των 6 μηνών και έχουν παιδί που φοιτά στη στοιχειώδη και μέση εκπαίδευση.

Το μέτρο αξιολογείται θετικά ως άσκηση κοινωνικής πολιτικής σε ένα κρίσιμο τομέα, όπως η αρωγή των μακροχρόνια ανέργων και η διευκόλυνση της πρόσβασης των τέκνων τους στην εκπαίδευση.⁴ Και εδώ, εκφράζεται η ευχή να καταστεί δυνατή η αύξησή του στο μέλλον.

Κεφάλαιο Β'

Φορολογικός έλεγχος

Άρθρο 17

Προσδιορισμός ακαθάριστου εισο - δήματος εμπορικών επιχειρήσεων

Παρ. 3

Η διάταξη κάνει αναφορά στην περίπτωση (στ), χωρίς να διευκρινίζει ότι αφορά το άρθρο 30 παρ. 4 του Π.Δ. 186/92.

4. Βλ. και Γνώμη Νο. 41 «Η φτώχεια στην Ελλάδα» (Ιούλιος 2000).

Θα πρέπει να συμπληρωθεί με την παραπομπή αυτή, γιατί αλλιώς δεν θα μπορεί να ερμηνευθεί.

Παρ. 4

Με τη διάταξη αυτή καθορίζονται οι συντελεστές προσδιορισμού ακαθάριστων και καθαρών εσόδων σε σχέση με τα επίσης καθοριζόμενα μόρια ποινής για κάθε κατηγορία φορολογικών αδικημάτων.

Το νέο αυτό σύστημα κρίνεται κατ' αρχήν θετικά, όπως αναλύθηκε και στη Γενική Αξιολόγηση, θα πρέπει όμως να τροποποιηθούν επί το ηπιότερο οι συντελεστές για τις κατηγορίες χαμηλής παραβατικότητας, δηλαδή από 4.000 μόρια και κάτω.

Άρθρο 19

Μεταφορά της ζημίας

Δίδεται η δυνατότητα μεταφοράς της ζημίας σε επόμενο έτος, ακόμη και σε επιχειρήσεις των οποίων τα βιβλία έχουν κριθεί ανεπαρκή ή ανακριβή, εφ' όσον τηρούν βιβλία γ' κατηγορίας.

Η διάταξη θα πρέπει να καλύπτει και τις επιχειρήσεις με βιβλία β' κατηγορίας.

Άρθρο 22

Αυτοέλεγχος-Μερικό φύλλο ελέγ - χου-Μερική πράξη προσδιορισμού του φόρου

Δίδεται η δυνατότητα αυτοελέγχου, δηλαδή θα μπορούν οι επιχειρήσεις να συμπεριλάβουν στην ετήσια δήλωσή τους και εισοδήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του νέου συστήματος, εφ' όσον υφίστανται παραβάσεις, βάσει των οποίων προσδιορίζεται διαφορετικό εισόδημα από αυτό των βιβλίων και στοιχείων. Σε μία τέ-

τοια περίπτωση, μειώνεται κατά τα 3/4 ο προκύπτων πρόσθετος φόρος.

Η διάταξη αυτή αξιολογείται θετικά και είναι δυνατόν να συμβάλει στην καθιέρωση μιας άλλου είδους σχέσης μεταξύ φορολογουμένων και διοίκησης.

Άρθρο 23

Αναγνώριση δαπανών επιχειρήσεων

Στο σημαντικό αυτό θέμα έχει γίνει ήδη αναφορά στο κεφάλαιο της Γενικής Αξιολόγησης.

Είναι σημαντική η πρόβλεψη για ετήσια έκδοση οδηγίας από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, που θα δεσμεύει τις φορολογικές αρχές στην αναγνώριση των δαπανών και θα αποτυπώνει τη μέχρι τότε νομολογία, θα λαμβάνει υπ' όψιν τις κλαδικές ιδιαιτερότητες και θα περιλαμβάνει ειδικές αναφορές για τις σχέσεις θυγατρικής-μητρικής, τα διευθυντικά δικαιώματα και τις δαπάνες φιλοξενίας.

Η οδηγία αυτή μπορεί να συμβάλει στην αποσαφήνιση των πραγμάτων αλλά ενέχει και κινδύνους. Γι' αυτό θα πρέπει να εκδίδεται μετά από γνώμη της επιτροπής διαβούλευσης. Επίσης, δεν θα πρέπει να έχει το χαρακτήρα της εξαντλητικής απαρίθμησης των προς αναγνώριση δαπανών αλλά της ελάχιστης ενδεικτικής απαρίθμησης. Τέλος, προς αποφυγή νομικών αμφισβητήσεων, θα πρέπει να περιβληθεί τον τύπο υπουργικής απόφασης.

Άρθρο 24

Διοικητική επίλυση της διαφοράς και δικαστικός συμβιβασμός

Κρίνεται θετικά ο πλήρης διαχωρισμός του οργάνου που επιβάλλει την κύ-

ρωση από αυτό που κρίνει τη διοικητική προσφυγή του φορολογουμένου, όταν ο τελευταίος αμφισβητεί την προσδιορισθείσα διαφορά της φορολογητέας ύλης. Ήταν ένας διαχωρισμός που θα έπρεπε από καιρό να έχει γίνει.

Με την ευκαιρία του άρθρου αυτού, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει την ανάγκη να καθιερωθεί ένα σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης του έργου των ελεγκτών. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να τηρείται φάκελος για κάθε ελεγκτή στον οποίο θα παρακολουθείται η δικαστική εξέλιξη των υποθέσεων που έλεγξαν. Ο βαθμός ανατροπής των πράξεων του ελεγκτή από τα δικαστήρια θα λαμβάνεται υπ' όψιν για την υπηρεσιακή τους εξέλιξη.

Άρθρο 29

Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης

Επαναφέρεται ως τεκμήριο για ορισμένες περιπτώσεις η χορήγηση δανείων με ισχύ από 1.1.2003.

Δεδομένου ότι η ρύθμιση αυτή αναιρεί διάταξη που θεσπίστηκε μόλις το 2002 με το Ν. 3091/2002, θα πρέπει να μην εφαρμοσθεί στα δάνεια που ήδη δόθηκαν, αλλά από 1.1.2004.

Άρθρο 42

Άλλες διατάξεις

Παρ. 6

Προβλέπεται η κατάθεση εγγυητικής επιστολής από Τράπεζα με ισχύ ενός έτους, για να γίνει η έναρξη εργασιών επιχειρήσεων.

Αν και γίνεται κατανοητός ο επιδιωκόμενος στόχος (μείωση των εικονικών

ενάρξεων), το μέτρο θα έχει σημαντικές αρνητικές παρενέργειες, καθώς θα αποθαρρύνει την επιχειρηματικότητα και την έναρξη επιχειρήσεων από νέους ανθρώπους που δεν έχουν κατ' ανάγκη διαπιστώσιμη κεφαλαιακή φερεγγυότητα. Σε μια εποχή που η ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας αποτελεί το ζητούμενο, το μέτρο κρίνεται αρνητικά.

Ο επιδιωκόμενος σκοπός θα πρέπει να υλοποιηθεί με άλλα μέτρα, όπως τη δημιουργία μηχανογραφικού συστήματος ειδικής παρακολούθησης της τήρησης των βασικών φορολογικών υποχρεώσεων από τις νέες επιχειρήσεις (π.χ. απόδοση Φ.Π.Α. κ.λπ.), το οποίο όταν διαπιστώνει αδράνεια θα ενεργοποιεί τους ελεγκτικούς μηχανισμούς, προκειμένου να γίνει αυτοψία και να διαπιστωθεί εάν πράγματι λειτουργεί η επιχείρηση.

Άρθρο 43

Έναρξη ισχύος

Προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι οι διατάξεις του Β' Κεφαλαίου, που αφορά στο φορολογικό έλεγχο, θα εφαρμοστούν στις διαχειριστικές περιόδους που αρχίζουν από 1.1.2004.

Δεδομένου ότι το νέο σύστημα είναι επεικότερο για το φορολογούμενο και άρα δεν τίθεται θέμα αντισυνταγματικής αναδρομικής εφαρμογής φορολογικού νόμου, και επειδή δεν θα πρέπει να συνυπάρξουν δύο διαφορετικά συστήματα ελέγχου, προτείνεται να ισχύσουν οι διατάξεις και για ελέγχους που θα γίνουν από 1.1.2004 αλλά θα αφορούν και παρελθούσες χρήσεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Καθηγητής **ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΙΝΤΗΣ**

Στην Ολομέλεια της 4ης Δεκεμβρίου 2003 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη
της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Καθηγητής Ανδρέας Κιντής

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

*Κυριαζής Δημήτριος
πρώην Πρόεδρος Σ.Ε.Β.*

*Πολίτης Δημήτρης
Γ.Σ.Ε.Ε*

*Λιόλιος Νικόλαος
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.*

Α' ΟΜΑΔΑ

*Τσουμάνη - Σπέντζα Ευγενία
Εκπρόσωπος Σ.Ε.Β.
σε αναπλήρωση του
Αναυτή Νικολάου
Αντιπροέδρου Δ.Σ. Σ.Ε.Β.*

*Ζούλοβιτς Μαργαρίτα
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.*

*Κεφάλας Χαράλαμπος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.*

*Γκοτσόπουλος Χρήστος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.*

*Πιατίδης Αθανάσιος
Εκπρόσωπος Σ.Α.Τ.Ε.
σε αναπλήρωση του
Αλέτη Μιχάλη
Προέδρου Δ.Σ. Σ.Α.Τ.Ε.*

*Σκορίνης Νικόλαος
Μέλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.*

*Ραδαίος Κωνσταντίνος
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών
σε αναπλήρωση του
Τσατήρη Γεωργίου
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών*

*Χαντζαρίδης Κωνσταντίνος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.*

Β' ΟΜΑΔΑ

*Αυγητίδης Ελευθέριος
Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Βουλγαράκης Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Σπανού Δέσποινα
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
σε αναπλήρωση του
Βρεττάκου Ηλία
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*

*Γκούβερη Ρέα
Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Κόλλιας Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*

*Λαιμός Στέφανος
Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Κολέτσης Στυλιανός
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Πλευράκη Μιχάλη
Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Ξενάκης Βασίλειος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*

*Παπαντωνίου Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*

*Αποστολόπουλος Αναστάσιος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
σε αναπλήρωση του
Παπασπύρου Σπύρου
Προέδρου Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*

*Σκαρμούτσος Διονύσιος
Γ.Σ.Ε.Ε.*

Γ' ΟΜΑΔΑ

*Κονιτόπουλος Διονύσιος
Εκπρόσωπος Οικονομικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος
σε αναπλήρωση του
Αλαμάνου Χαρίλαου
Προέδρου Ο.Ε.Ε.*

*Γιατράκος Νικόλαος
τ. Αναπληρωτής Δήμαρχος Αθηναίων
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.*

*Γωνιωτάκης Γεώργιος
Πρόεδρος Δ.Σ. Γ.Ε.Σ.Α.Σ.Ε.*

*Καραγιάννης Δημήτριος
Εκπρόσωπος ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.*

*Σωτηρίου Ιωάννης
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.
σε αναπλήρωση του
Κομήση Απόστολου
Εκπροσώπου Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.*

*Τσεμπερλίδης Νικόλαος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΕ.Π.ΚΑ.*

*Τσανικλίδης Φώτης
Εκπρόσωπος Γεωτεχνικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος*

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γρηγόριος Παπανίκος

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της Δρος Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: (210) 9249510-2, Fax: (210) 9249514, e-mail: iproke@otenet.gr